

Bornholms Erhvervsstrategi

Udkast til politisk behandling
februar 2021

Indhold

03 Rammesætning for erhvervsstrategien: Hvad er formålet?

04 Afgrænsning og sammenhæng til øvrige områder

06 Strategiens fundament – fornyes 2022

07 Status for erhvervslivet på Bornholm

07 En generel positiv udvikling

07 Ændringer i rammevilkår på erhvervsområdet

08 Branchespecifikke udfordringer og potentialer

09 Tværgående udfordringer og potentialer

011 Strategisk udvikling

013 Indsatser for at sikre gode rammevilkår

013 Infrastruktur til, fra og på Bornholm

014 Fysisk planlægning og sektorplaner

015 Sagsbehandling (BRKs myndighedsrolle)

017 Indsatser for at skabe udvikling på tværs af brancher

017 Kvalificeret arbejdskraft

018 Bright Green Island – bæredygtighed og den grønne omstilling

019 Automatisering og digitalisering

019 Iværksætter og knopskydning

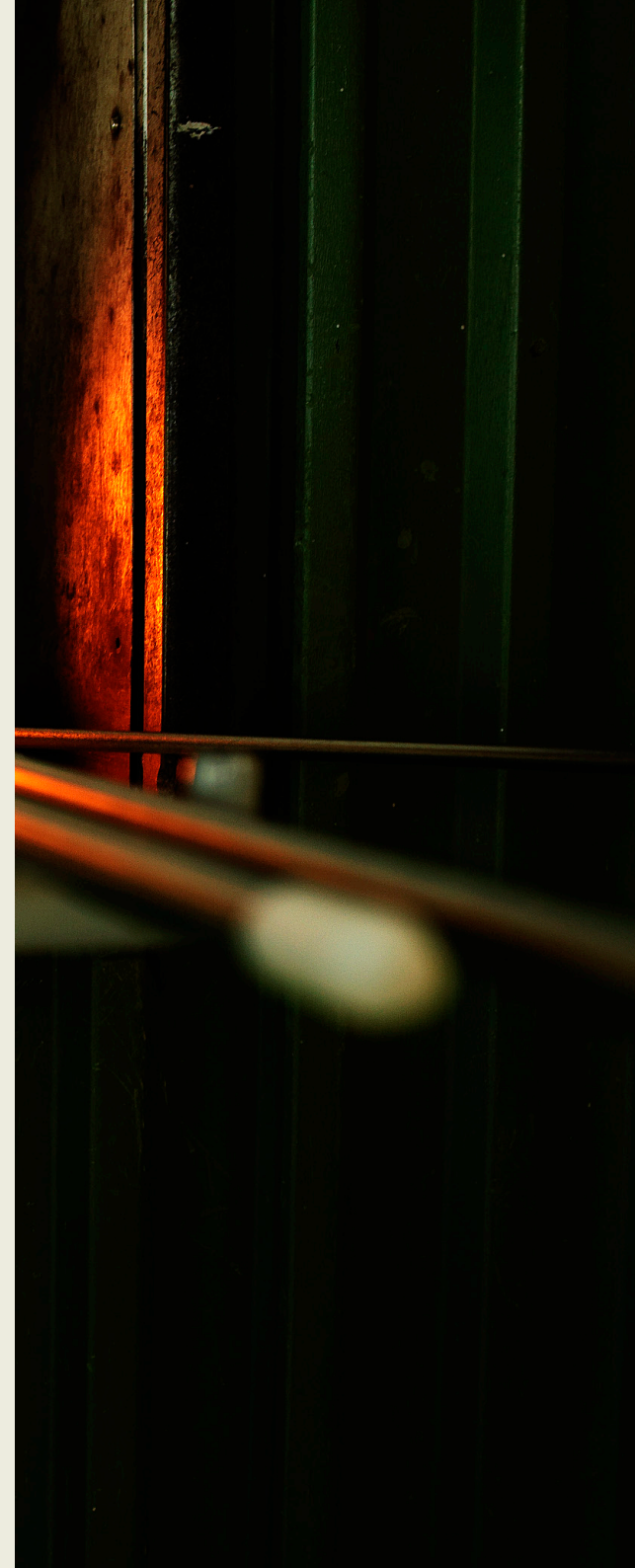
020 Eksport og internationalisering

22 Indsatser for at udvikle strategiske indsatsområder

22 Offshore og energiø

23 Helårsturisme

24 Test-ø

Rammesætning for erhvervsstrategien: Hvad er formålet?

Bornholm er inde i en positiv udvikling. Det ses bl.a. ved, at beskæftigelsen har været stigende, flyttebalancen er positiv og arbejdsstyrken stabil. Erhvervsstrategien skal understøtte denne udvikling. Formålet med strategien er således at sikre udvikling af det bornholmske erhvervsliv til gavn og glæde for hele det bornholmske samfund. Udvikling skal i denne sammenhæng forstås bredt, og strategien skal både understøtte de enkelte virksomheders mulighed for opstart og udvikling og sikre et strategisk udviklingsfokus i forhold til udvalgte indsatsområder, der vurderes at have stor betydning for det bornholmske samfund.

Dette sker ved at fokusere på tre niveauer:

1. Rammevilkår – herunder kommunal sagsbehandlingstid og transport / infrastruktur
2. Udvikling på tværs af brancher – herunder fokus på automatisering, digitalisering og kvalificeret arbejdskraft
3. Særlige strategiske indsatsområder – herunder fokus på energiø og helårsturisme

Rammevilkår forstås som de forhold, der påvirker virksomheders evne til at drive og udvikle deres virksomheder, men som den enkelte virksomhed ikke selv har mulighed for at påvirke.

Udvikling på tværs af brancher forstås som fokusområder, der går på tværs af brancher og har betydning for størstedelen af de bornholmske virksomheder.

Særlige strategiske indsatsområder skal forstås som udviklingsprojekter, der branchemæssigt har et mere snævert fokus, men som prioriteres, fordi de vil have stor betydning for det bornholmske samfund.

Afgrænsning og sammenhæng til øvrige områder

Erhvervsområdet har været udsat for en række ændringer over de senere år, og især på Bornholm har reformer på området sat sig spor. Bornholms Vækstforum blev nedlagt, og erhvervsfremmeindsatsen er igen blevet en kommunal opgave. Regionskommunens politik og strategi skal føres ud i livet i samarbejde med Business Center Bornholm, Destination Bornholm og de bornholmske

brancher og virksomheder. Strategien er på den måde til for, at erhvervslivet sikres de bedst mulige betingelser for udvikling inden for de rammer, staten og kommunalbestyrelsen lægger for arbejdet.

Bornholm har sit eget kapitel i den nationale erhvervsstrategi [Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023](#), hvor rammen for øens strategiske retning er defineret som i figuren nedenfor. Det regionale kapitel for Bornholm er formuleret i samarbejde og dialog med erhvervshusbestyrelsen på Bornholm, hvis medlemmer er udpeget af Bornholms Regionskommune.

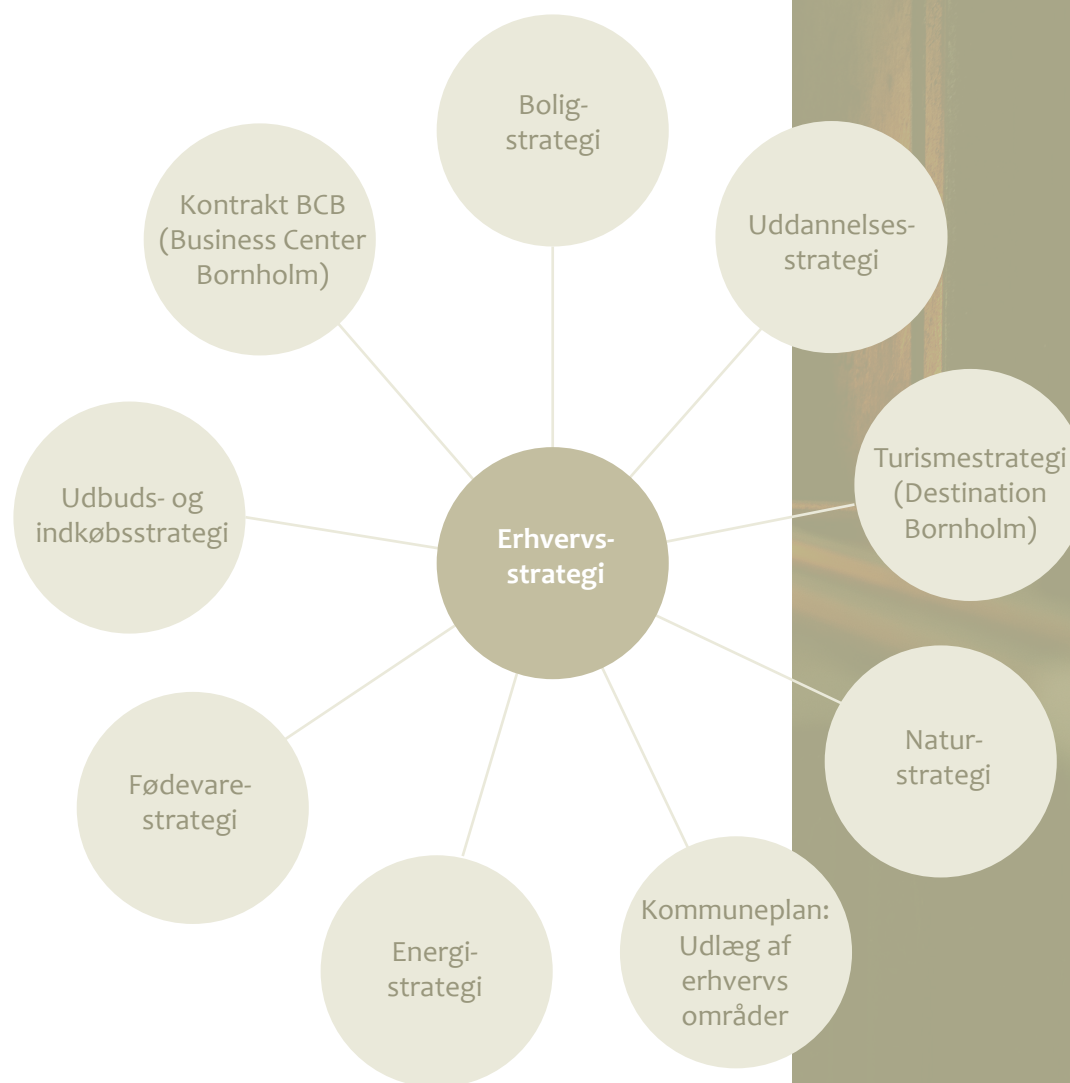
Figur 1 Emner i det regionale kapitel i Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023

Emnerne handler primært om udvikling på tværs af brancherne, men udpeger dertil turismen som strategisk indsatsområde. Der er dermed et stort, men dog fokuseret spillerum, når det handler om erhvervsudviklingen.

Der er, som det ses af figuren, en sammenhæng til Destination Bornholms Turismestrategi 2020-2023. [Turismestrategien](#) rammesætter arbejdet for turismeudviklingen de kommende år, og Erhvervsstrategien og handlingsplanerne i forlængelse af denne koordineres med turismestrategiens indsatsområder og handlingsplaner.

Destination Bornholm har derudover i samarbejde med blandt andet Bornholms Regionskommune, påbegyndt et projekt, der skal munde ud i en udviklingsplan frem mod 2030. Målet er at arbejde langsigtet og visionært mod en fortsat udvikling af turismen på Bornhol

Derudover spiller regionskommunen også en anden rolle, idet kommunen er myndighed på en række områder, fx i forhold til miljø- og byggesøgninger, fysiske planlægning og arbejdsmarkedsforhold.

Figur 2 Oversigt over strategier med relation til erhvervsstrategien

Regionskommunen har en lang række andre politikker og strategier, som erhvervsstrategien relaterer sig til. På figuren nedenfor er det skitseret hvilke andre strategier, erhvervsstrategien relaterer sig til. Der vil være en selvstændig opgave i løbende at koordinere indsatser og beslutninger på tværs af strategierne, således at de politiske mål understøttes.

Strategiens fundament – fornyes 2022

Erhvervsstrategien hviler dels på et større statistisk materiale, der bruges til at beskrive erhvervslivet udvikling siden 2008, dels på branchernes input, hvor de redegør for, hvordan de oplever branchernes tilstand i dag, og hvilke forventninger de har til fremtiden. Materialet, som fremgår af bilaget 'Datagrundlag for Bornholms Regionskommunes erhvervsstrategi', bruges til at pege på både udfordringer og potentialer for erhvervslivets udvikling. Dermed er datagrundlaget også baggrund for de strategiske handlinger, der

fremgår af denne strategi, og som gerne skulle imødegå udfordringerne og indfri potentialerne.

Ofte ender virkeligheden med at være anderledes end de forudsigelser, der hviler på både branchernes egne forventninger og de statistisk baserede prognoser. Det kan eksempelvis have baggrund i en strategi som den nærværende, som rummer en række beslutninger om handlinger, der netop skal påvirke den forventede udvikling. De eksterne forudsætninger kan dog også ændres i form af ny lovgivning og hændelser såsom store forskydninger i det bornholmske erhvervsliv og op- og nedture i både den nationale og den globale økonomi. Endelig kan eksempelvis teknologiske udviklingstendenser i de enkelte brancher ændre forudsætningerne markant. På den baggrund, og med udgangspunkt i den usikre situation på erhvervsområdet i lyset af Covid-19, anbefales det, at datagrundlaget opdateres og erhvervsstrategien revideres i 2022.

Status for erhvervslivet på Bornholm

07

I dette afsnit gives en overordnet status for erhvervslivet på Bornholm. For en mere detaljeret oversigt henvises til datagrundlaget for erhvervsstrategien.

først stabiliseret sig og i 2020 steget svagt som følge af et overskud på flyttebalancen, og ændringer i rammevilkårene, der understøtter den positive udvikling.

Afsnittet indledes med et generelt overblik. Dernæst gennemgås de største og mest markante ændringer i rammevilkår, hvorefter der gives et overblik over udviklingen i de enkelte brancher. Afsnittet afsluttes med en opsamling på de tværgående udfordringer og potentialer, der ligger til grund for de strategiske indsatser.

Den generelle fremgang i samfundet afspejles fx i en stigning i den lokale bruttoværditilvækst på Bornholm på tværs af brancher målt pr. indbygger (i 2010-priser), hvor Bornholms bruttoværditilvækst ligger over niveauet i de vestsjællandske kommuner og øerne, som Bornholm ofte sammenlignes med.

En generel positiv udvikling

Bornholm har gennem de seneste fem år været igennem en udvikling, som få havde forudset i årene efter finanskrisen. Befolkningstallet har

Ændringer i rammevilkår på erhvervsområdet

Der er gennem de senere år sket en række ændringer i de strukturer, der øver indflydelse på de bornholmske virksomheder. Det bornholmske

erhvervsliv er underlagt både statslige og kommunale rammevilkår. De statsligt definerede rammevilkår er f.eks. transport og rammerne for den kommunale fysiske planlægning. De kommunalt definerede rammevilkår er f.eks. infrastruktur på Bornholm, beskæftigelsesindsats og myndighedsbehandling. Der kommer løbende nye rammevilkår til, samtidig med at der justeres i de allerede gældende.

De sidste fem år der sket en del strukturelle ændringer, der har betydning for det bornholmske erhvervsliv. Herunder nævnes de mest betydningsfulde.

- [Ændringer i erhvervsfremmesystemet](#), hvor det lokale Vækstforum er afløst af en statslig og kommunal organisering af erhvervsfremme.
- [Infrastruktur til og fra Bornholm](#), der præges af færgeforliget, som sænkede priser for både persontransport og fragt.
- [Udligningsreformen fra 2020](#), der betød en markant og permanent forbedring af den

kommunale økonomi.

- [Modernisering af planloven](#), der åbner for blandt andet udviklingsområder i kystnærhedszonen, samt flere udviklingsmuligheder for detailhandel.
- [Energijø Bornholm 2030](#), der som et statsligt initiativ kommer til at præge det bornholmske erhvervslandskab i årene frem.

Branchespecifikke udfordringer og potentialer

I forbindelse med udarbejdelse af erhvervsstrategien er der både blevet anlagt et statistisk perspektiv på branchernes udvikling, og de enkelte brancher er blevet bedt om at give deres kvalitative perspektiv på, hvor deres branche står i dag og, hvor de forventer og drømmer om, at udviklingen skal gå hen. Dette materiale er samlet i bilaget 'Datagrundlag for Bornholms Regionskommunes erhvervsstrategi'.

Der skal tages forbehold for, at de langsigtede effekter af Covid-19 ikke kendes på det tidspunkt, hvor erhvervsstrategien besluttes. På den bag-

grund er det vanskeligt at benytte modelfrem-
skrivninger om fx arbejdskraftbehov, idet de tager
udgangspunkt i et relativt stabilt arbejdsmarked.

Tværgående udfordringer og potentialer

På baggrund af branchernes tilbagemeldinger
og den tilgængelige viden i form af rapporter og
statistikker, er det muligt at identificere en række
tværgående udfordringer og potentialer i det
bornholmske erhvervsliv. Dog med de forbehold
for modelfremskrivninger, som er nævnt ovenfor.

Kvalificeret arbejdskraft

Denne udfordring opleves af de fleste bornholm-
ske virksomheder og på tværs af brancherne. For
at imødegå denne udfordring skal der både arbej-
des med opkvalificering af den eksisterende ar-
bejdsstyrke, og der skal fokuseres på, hvordan der
kan tiltrækkes ny arbejdskraft til Bornholm. En-
delig skal der sættes fokus på, hvordan et større
fokus på automatisering/digitalisering i virksom-
hederne kan være en del af løsningen. Den kvalifi-
cerede arbejdskraft skal ses som en forudsætning
for at bevare bornholmske virksomheder, men
også som en vigtig forudsætning for at udvide

forretningsmulighederne i form af at tage opga-
ver i fx hovedstadsområdet eller øge eksporten.

Automatisering og digitalisering

En stadig større grad af automatisering og digi-
talisering forudsætter en kontinuerlig tilpasning
af virksomhedernes teknologi og kompetencer.
Denne tilpasning er både en forudsætning for
virksomhedernes konkurrencedygtighed, men
også en mulighed for at få en konkurrencefordel. I
nogle brancher opleves digitaliseringen dog som
en aktuel forudsætning for at overleve som virk-
somhed fremover.

Bæredygtighed og den grønne omstilling

Den grønne omstilling vil have betydning for alle
virksomheder, som vil skulle leve op til stadigt
større krav om bæredygtighed og cirkulær øko-
nomi. Dette emne rummer både en udfordring,
idet de bornholmske virksomheder skal tilpasse
sig stadigt højere krav fra kommune, stat, EU og
forbrugere, men det kan også betragtes som et
potentiale, hvor det er værd foran eller nytænken-
de inden for den grønne omstilling kan være fun-
dament i en ny forretningsudvikling.

Energi-ø og offshore

De aktuelle aktiviteter inden for offshore og de kommende aktiviteter i forbindelse med energiø vil særligt påvirke en række sektorer såsom byggeri og service, men vil tillige have afsmittende effekter på resten af det bornholmske erhvervsliv.

Regionskommunens myndighedsrolle

Flere brancher peger på, at regionskommunens sagsbehandling ikke lever op til det serviceniveau, der forventes af erhvervet. Der peges på, at udfordringerne går på tværs af særligt de tekniske myndighedsområder. Der er derfor behov for en sammenhængende tilgang til håndtering af udfordringerne.

Infrastruktur og trafik

Flere brancher peger på vigtigheden af infrastruktur som en central forudsætning for, at erhvervet kan fungere optimalt. Ønsket om velfungerende infrastruktur (både fysisk og i form af fx kollektiv trafik) fremkommer i så forskellige brancher som landbruget, industrien og turismen.

Iværksætteri

Flere brancher fokuserer på iværksættere som en vigtig brik i et levende erhvervslandskab, men peger samtidig på, at iværksætterområdet kunne have gavn af en mere tilbundsgående analyse af hvem iværksætterne er, og hvilken betydning de har for erhvervsudviklingen, for på den baggrund at fokusere indsatserne for nye virksomheder.

Strategisk udvikling

011

Dette afsnit rummer en gennemgang af de strategiske indsatser, som det med denne strategi besluttet at arbejde for. Indsatserne deles op i de samme tre fokusområder, som den øvrige del af denne strategi har været bygget op omkring:

1. Indsatser for at sikre gode rammevilkår.
2. Indsatser for at skabe udvikling på tværs af brancher.
3. Indsatser for at udvikle strategiske indsatsområder.

For hvert indsatsområde vil der blive udarbejdet handlingsplaner med konkrete tiltag og indsatser. Det vil af handlingsplanerne fremgå hvilke indsat-

ser, der kan gennemføres for eksisterende driftsmidler og hvilke indsatser der kræver tilførsel af nye midler.

Nye midler vil bl.a. kunne tilvejebringes gennem ansøgninger til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, statslige puljer, fonde og tilskudspuljen under Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget, der er målrettet erhvervsudvikling. Der kan også være indsatser, som vil kræve politisk stillingtagen i forbindelse med de årlige budgetforhandlinger.

Med denne strategi forpligter Bornholms Regionskommune sig dermed ikke til at realisere alle de nævnte indsatser. I stedet forpligter regionskommunen sig til i samarbejde med erhvervslivet, Business Center Bornholm, Erhvervshus Hoved-

staden, Destination Bornholm og andre relevante aktører at arbejde for at skabe forudsætninger for at realisere fleste mulige af de nævnte indsatser på højest muligt ambitionsniveau. Indsatser, der har Business Center Bornholm som aktør eller medaktør skal godkendes og prioriteres af Business Centers Bornholms bestyrelse.

Indsatser for at sikre gode rammevilkår

013

Rammevilkår forstås som de forhold, der påvirker virksomheders evne til at drive og udvikle deres virksomheder, men som den enkelte virksomhed ikke selv har mulighed for at påvirke. Som beskrevet i de forrige afsnit er der over de senere år sket en række ændringer i rammevilkårene, der har understøttet Bornholms udvikling både generelt for samfundet og specifikt for erhvervslivet. Der er dog fortsat behov for at arbejde på at sikre bedre rammevilkår, både lokalt og nationalt.

Infrastruktur til, fra og på Bornholm

Infrastrukturen både til og fra og på Bornholm er afgørende for erhvervslivets udviklingsmuligheder. Området skal fortsat prioriteres højt på trods af, at trafikforliget for færgetransporten har sænket den barriere, som Bornholms placering i

Østersøen tidligere har været. Dette er også tilfældet for transporten på Bornholm, hvor den øgede trafik til og fra Bornholm har forstærket de udfordringer, som de mest besøgte byer på øen har.

Indsatser:

- *Arbejdet med at fastholde og udbygge lave priser og god tilgængelighed til Bornholm fortsættes med særligt fokus på fragt og turisme. Dette arbejde er primært forankret i Trafikkontaktrådet.*
- *Der skal fokuseres på, hvordan flytransporten kan fastholdes og udbygges. Dette arbejde er primært forankret*

i Trafikkontaktrådet.

- *Der skal arbejdes for en permanent aftale om en trafikkorridor igennem Sverige i tilfælde af kriser såsom Co-vid-19-pandemien. Dette arbejde er primært forankret i Trafikkontaktrådet.*
- *Der skal arbejdes på at fastholde og gerne udbygge udlandsforbindelser til Tyskland og Polen med særligt henblik på at sikre muligheder for eksport og turisme og med særligt fokus på at sikre forbindelser størst mulig del af året. Dette arbejde er primært forankret i Trafikkontaktrådet.*
- *Der skal udarbejdes planer for parkering og trafikafvikling i de mest besøgte byer på Bornholm. Dette arbejde er forankret i Natur, Miljø og Fritid i Bornholms Regionskommune.*
- *Der skal arbejdes for, at den kollektive transport afspejler erhvervslivets behov. Dette arbejde er forankret i Center for*

Ejendomme og Drift i Bornholms Regionskommune.

Fysisk planlægning og sektorplaner

Den fysiske planlægning samt sektorplanerne for varme, vandforsyning, spildevand og råstoffer sætter rammerne for erhvervslivets udviklingsmuligheder. Disse planer skal udvikles i dialog med erhvervslivet, så de i videst muligt omfang afspejler de behov, som erhvervslivet har i dag og forventer at have i fremtiden. Dialogen er særligt betydningsfuld på Bornholm, hvor der mange steder er overlappende interesser, og hvor en stor del af arealet er omfattet af forskellige typer af beskyttelse.

Indsatser:

- *I forbindelse med næstkommende kommuneplanrevision gennemføres i dialog med erhvervslivet en analyse af erhvervslivets arealbehov, således at erhvervsarealer kan indgå som fokusområde i kommuneplanrevisionen. Dette arbejde er forankret i Center for Regional Udvikling, IT og Sekretariat.*

Kommende revisioner af sektorplaner gennemføres i dialog med de relevante parter. Dette arbejde vil være forankret i Center for Natur, Miljø og Fritid.

Sagsbehandling (BRKs myndighedsrolle)

Den kommunale sagsbehandling fra Jobcenteret, Byg, Natur og Miljø samt Plan er afgørende for erhvervslivets udviklingsmuligheder. Dette gælder både sagsbehandlingstider og den ser-

vice og vejledning, der tilbydes. Overordnet set skal sagsbehandlingen betragtes som en service for erhvervslivet, hvor sagsbehandlingen gennem dialog – og med respekt for den lovbestemte myndighedsrolle – i videste muligt omfang opfattes som en hjælp til, at virksomhederne kan lykkes med deres planer.

- *Sammen med erhvervslivet og borgerne skal der arbejdes for, at sager*

I Danmark fastlægger regeringen og Folketinget Danmarks love, og hvem der er myndighed og altså har kompetence til at forvalte lovgivningen. Det kan fx være kommunen eller statslige styrelser. I myndighedsrollen ligger der en forpligtelse til at sikre, at lovens bestemmelser overholdes og en forpligtelse til at afveje de mange interesser, der kan gøre sig gældende. Det kan fx være den enkelte borger eller virksomheds interesser, naboernes interesser eller større samfundsinteresser som beskyttelse af dyr, planter eller grundvand. Ofte er der i lovgivningens bestemmelser allerede foretaget en afvejning af interesser og her kan den enkelte myndigheds råderum være meget lille. Det ses fx i husdyrlovgivningen og bygningsreglementet. Andre gange er der større mulighed for at foretage lokale tilpasninger eller skøn i forhold til lovens intentioner. Det ses fx i planloven og naturbeskyttelsesloven. Som virksomhed må man forvente at skulle agere inden for et stort lovkompleks, der både involverer myndighedsområder, der ligger i kommunen, men også fx myndighedsområder, der ligger hos staten som Fødevarestyrelsen eller Erhvervsstyrelsen.

- afgøres inden for de aftalte servicemål. Bornholms Regionskommune skal have særligt fokus på at have de nødvendige forudsætninger for at yde den nødvendige service, mens erhvervslivet skal arbejde på at sikre flere fuldt oplyste sager. Dette arbejde kan eksempelvis være forankret i samarbejdsaftaler mellem Bornholms Regionskommune og erhvervslivet.*
- Alle dele af Bornholms Regionskommune, som sagsbehandler for erhvervslivet, gennemfører et dialog-forløb med erhvervslivet, hvor servicemål drøftes, og der aftales gensidige retningslinjer for en smidig og løsningsorienteret sagsbehandling. Dette arbejde kan være en del af procesforløbet frem mod ovenstående samarbejdsaftaler.*
 - Der gennemføres et internt udviklingsforløb i Bornholms Regionskommune, der sætter fokus på, hvordan en serviceorienteret myndighedsbehandling, der går på tværs af de enkelte forvaltninger, kan styrkes. Dette arbejde er forankret i Bornholms Erhvervsservice.*
 - De relevante dele af Bornholms Regionskommunes sagsbehandling skal kunne understøtte erhvervslivet i de krav til den grønne omstilling, som vil påvirke dem gennem ny lovgivning. Dette arbejde forventes at være forankret i en handlingsplan for den kommunale sagsbehandling.*

Indsatser for at skabe udvikling på tværs af brancher

017

Udvikling på tværs af brancher forstås som fokusområder, der går på tværs af brancher og har betydning for størstedelen af de bornholmske virksomheder. De tværgående udviklingsmuligheder er som beskrevet defineret i Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023 og er blevet yderligere kvalificeret i dialogen med de bornholmske brancher, Bornholms Erhvervsråd m.fl.

Kvalificeret arbejdskraft

Adgangen til kvalificeret arbejdskraft har længe været og vil fortsat være en udfordring for alle brancher på Bornholm. Dette gælder både mulighederne for at fastholde den erhvervsaktivitet, som vi i dag har på Bornholm, men adgangen til kvalificeret arbejdskraft er også afgørende for det nuværende erhvervslivs muligheder for at udvikle

sig og mulighederne for at kunne tiltrække nye virksomheder.

- *Der skal arbejdes på at opkvalificere den bornholmske arbejdsstyrke, så den i videst muligt omfang har de kvalifikationer, der efterspørges. Dette arbejde er forankret i uddannelsesstrategi og beskæftigelsesplan.*
- *Der skal udarbejdes en handlingsplan for, hvordan der tiltrækkes kvalificeret arbejdskraft til Bornholm. Denne handlingsplan skal have en tidshorisont på 3-4 år og udarbejdes i samarbejde mellem Bornholms Regionskommune (Job, Uddannelse og Rekruttering og*

Udvikling) og Business Center Bornholm.

- *Der skal arbejdes aktivt for, at der er attraktive boliger på Bornholm, således at manglen på boliger ikke er en barriere for at tiltrække tilflyttere. Dette arbejde er forankret i boligstrategien.*

Bright Green Island – bæredygtighed og den grønne omstilling

Den grønne omstilling drives dels frem af nye regelsæt og støtteordninger fra staten og EU. Derudover er den lokale retning for den grønne omstilling overordnet defineret i Bornholmermålene og konkretiseret i energipolitikken med tilhørende energistrategi og strategi for grøn mobilitet samt visionen 'Bornholm viser vej – uden affald'. Den grønne omstillings betydning for erhvervslivet skal ikke undervurderes, både fordi den vil stille stadig større krav til erhvervslivet, men også fordi den udgør en potentielt forretningsmulighed.

- *Gennem vejledning og projektføreløb skal der arbejdes for, at erhvervslivet*

er rustet til at leve op til de krav, den grønne omstilling vil stille til erhvervslivet, hvad enten de nye krav kommer fra EU, stat eller gennem lokalt vedtagne politikker. Dette arbejde vil primært være forankret i Business Center Bornholms årlige handlingsplan samt i den vejledning, som ydes af Erhvervshus Hovedstaden og dennes filial på Bornholm. Arbejdet understøttes gennem kommunal sagsbehandling.

- *Der sættes fokus på, hvordan de bornholmske virksomheder kan få en øget forståelse for de forretningsmuligheder den grønne omstilling rummer. Dette arbejde vil primært være forankret i Business Center Bornholms årlige handlingsplan samt i den vejledning, som ydes af Erhvervshus Hovedstaden og dennes filial på Bornholm.*
- *Der skal arbejdes for opstille målbare indikatorer for den grønne omstilling med henblik på at kunne markedsføre bæredygtige bornholmske løsninger*

og produkter. Denne understøttelse vil være afhængig af projektmidler.

Automatisering og digitalisering

Udviklingen inden for automatisering og digitalisering påvirker det bornholmske erhvervsliv markant. Udviklingen er et konkurrencevilkår, hvor de bornholmske virksomheder bestandigt må tilpasse sig for at være konkurrencedygtige. Udviklingen rummer dog også muligheder for at få en konkurrencefordel, hvis de bornholmske virksomheder er førende på feltet og særligt digitalisering giver mulighed for, at en række virksomheder inden for bl.a. detailhandel og turisme kan udvikle synligheden og rækkevidden af deres virksomhed.

- *Der skal arbejdes for at ruste virksomheder til en øget automatisering, procesoptimering og digitalisering. Dette arbejde vil primært være forankret i Business Center Bornholms årlige handlingsplan samt i den vejledning, som ydes af Erhvervshus Hovedstaden og dennes filial på Bornholm.*
- *Der skal fokuseres på indsatser, der*

efteruddanner medarbejdere, og der skal sættes fokus på at opkvalificere arbejdsstyrken til at have de kompetencer som automatisering, procesoptimering og digitalisering kræver. Dette arbejde er forankret i uddannelsesstrategi og beskæftigelsesplan.

Iværksætter- og knopskydning

Iværksætteriet er en vigtig kilde til etablering af nye arbejdspladser på Bornholm, og der er et stort potentiale for det bornholmske samfund i at skabe en ny generation af succesfulde opstartsvirksomheder. For Bornholm som iværksætter-region gælder det om at skabe et stærkt "økosystem for iværksætterier" med aktører, der interagerer i et netværk for at levere de kritiske ressourcer og igangsætte de dynamikker, som nye virksomheder har behov for.

- *Der skal arbejdes for, at der er et attraktivt tilbud til de bornholmske iværksættere både i form af 1:1 vejledning og sparring, kollektive arrangementer samt mulighed for at deltage i forløb, der understøtter iværksættere i*

deres udvikling og dermed øger deres mulighed for overlevelse. Dette arbejde vil primært være forankret i Business Center Bornholms årlige handlingsplan samt i den vejledning som ydes af Erhvervshus Hovedstaden og dennes filial på Bornholm.

- *Gennem sparring og vejledning skal der sættes fokus på, hvordan eksisterende virksomheder kan understøttes i at videreudvikle deres forretning. Dette arbejde vil primært være forankret i Business Center Bornholms årlige handlingsplan samt i den vejledning som ydes af Erhvervshus Hovedstaden og dennes filial på Bornholm.*

Eksport og internationalisering

En stor del af det bornholmske erhvervsliv er afhængige af at eksportere til udlandet og af at sælge til det øvrige Danmark. Denne position skal fastholdes og udbygges. Det geografisk afsondrede bornholmske hjemmemarked er meget lille. Der er derfor brug for udsyn for at vokse som virksomhed. Mange bornholmske virksomheder

har behov for inspiration til at se mulighederne i fx at blive underleverandør, at starte en målrettet planlægning af eksport, at indgå i partnerskaber med virksomheder, der ønsker at eksportere eller styrke salget i resten af Danmark. Idet turister tilfører det bornholmske samfund udenlandsk kapital eller kapital fra andre områder af Danmark, kan turismen principielt betegnes som eksport (både inden- og udenlandsk).

- *Der skal arbejdes videre med den viden, der allerede eksisterer blandt lokale virksomheder og aktører om internationalisering. Det er vigtigt, at virksomhederne lærer af hinanden og generelt bliver endnu bedre til at se ud over Bornholms grænser. Dette arbejde vil primært være forankret i Business Center Bornholms årlige handlingsplan samt i den vejledning som ydes af Erhvervshus Hovedstaden og dennes filial på Bornholm.*
- *Der skal arbejdes for, at de bornholmske virksomheder er oplyst om mulighederne for at komme med på*

nationale eksportstøtteordninger, og de bornholmske virksomheder skal oplyses om eksisterende nationale erhvervsfremmeordninger og –aktører, som med fordel kan inddrages og benyttes. Dette arbejde vil primært være forankret i Business Center Bornholms årlige handlingsplan samt i den vejledning, som ydes af Erhvervshus Hovedstaden og dennes filial på Bornholm.

Indsatser for at udvikle strategiske indsatsområder

022

Særlige strategiske indsatsområder skal forstås som udviklingsprojekter, der har et branchemæssigt mere snævert fokus, men som prioriteres, fordi de vil have stor betydning for det bornholmske samfund.

Offshore og energiø

Offshore og energiø har potentiale til at tilføje et helt nyt ben til det bornholmske erhvervsliv. Udviklingsmulighederne stiller dog på en række områder helt nye krav til både erhvervslivet, uddannelsesinstitutionerne og den kommunale forvaltning, og der er en risiko for at en stor del af de kommende erhvervsaktiviteter tilfalder aktører uden for Bornholm. Det er derfor afgørende, at alle parter arbejder sammen om at opkvalificere og ruste det bornholmske erhvervsliv til at kunne

byde ind på og tage del i de kommende opgaver.

- *Bornholms Regionskommune indgår i et forpligtende samarbejde med Business Center Bornholm, Campus Bornholm, Offshore Center Bornholm, Rønne Havn samt BEOF med det formål at forene kræfterne på tværs af øen, sikre samarbejdet nationalt og internationalt samt at koordinere interne processer i regionskommunen for at opnå så store gevinster som muligt for det bornholmske samfund og erhvervsliv. Dette arbejde forankres i en selvstændig handlingsplan og er basisfinansieret til og med 2022.*

- *Der sættes fokus på at opkvalificere den bornholmske arbejdsstyrke med de kompetencer, der efterspørges fra de virksomheder, som skal byde ind på offshore- og energiø-opgaver. Dette arbejde forankres i beskæftigelsesplan og uddannelsesstrategi samt i ovenfor nævnte handlingsplan for det koordinerede samarbejde. Der vil blive arbejdet for at styrke dette arbejde gennem ansøgninger om yderligere midler.*
- *Der skal sættes fokus på at professionalisere eksisterende bornholmske virksomheder til at kunne leve op til de krav, der forudsættes for at kunne byde ind på offshore- og energiø-opgaver. Dette arbejde vil primært være forankret i Business Center Bornholms årlige handlingsplan samt i den vejledning, som ydes af Erhvervshus Hovedstaden og dennes filial på Bornholm. Arbejdet vil være afhængigt af, at der tiltrækkes projektmidler fra bl.a. Erhvervsfremmebestyrelsen.*
Der sættes fokus på at tiltrække spe-

cialiserede virksomheder, der kan være lokomotiver for det øvrige bornholmske erhvervsliv. Dette arbejde forankres i den ovenfor nævnte handlingsplan for det koordinerede samarbejde.

- *Virksomhederne skal understøttes i rekruttering af kvalificeret arbejdskraft. Arbejdet vil være forankret i virksomhedsservice i den ovenfor nævnte handlingsplan for det koordinerede samarbejde og i en handlingsplan for tiltrækning af kvalificeret arbejdskraft. Der vil blive arbejdet for at styrke dette arbejde gennem ansøgninger om yderligere midler.*

Helårsturisme

En styrket og bæredygtig helårsturisme vil have stor betydning for store dele af det bornholmske samfund, idet det vil kunne mindske de store udsving i sæsonarbejde og have afsmittende effekter på det bornholmske erhvervsliv som helhed, herunder særligt på detailhandel og service. Helårsturisme skal også være med til at understøtte en bæredygtighedsdagsorden, både forstået mil-

jømæssigt og økonomiske som en mere optimal udnyttelse af turismeerhvervets rammer, der sikrer erhvervet en stabil indtægt over større dele af året.

- *Der skal arbejdes på at understøtte Destination Bornholms turismestrategi for 2020-2023 og Destination Bornholms udviklingsplan for turismen 2030 ved at integrere elementer herfra i kommunale politikker, strategier og handlingsplaner. Dette kan bl.a. ske i naturpolitik, friluftstrategi og i en handlingsplan for bæredygtig helårsturisme.*
- *Der skal sættes fokus på, hvilke typer af aktiviteter der understøtter helårsturisme, og hvordan disse former for turisme såsom erhvervsturisme (eksempelvis konferencer og seminarer), eventturisme (eksempelvis festivaler og markeder) samt outdoor kan understøttes. Dette kan være forankret i en dialog mellem Destination Bornholm, Center for Regional Udvikling, IT og*

Sekretariat samt Center for Natur, Miljø og Fritid. Handlinger på dette felt vil være afhængig af eksterne og kommunale projekt- og anlægsmidler.

- *Der skal arbejdes for, at understøtte private aktører i at opgradere faciliteter og særligt overnatningsmuligheder til helårsbrug. Denne understøttelse vil være afhængig af eksterne projektmidler.*

Test-ø

Test-ø dækker over en ambition om, at Bornholm skal markedsføre sig som en platform for at teste nye teknologier, koncepter og processer. Ideen er hidtil særligt blevet udfoldet inden for energiområdet og i relation til den grønne omstilling, og det forventes, at der med Energiø Bornholm vil være gode muligheder for at tiltrække flere af denne type aktiviteter. Det er dog også vurderingen, at potentialerne i test-ø-konceptet kan udbredes til andre område end energi.

- *Der skal sættes fokus på, hvordan ambitionen om Bornholm som test-ø*

inden for særligt energi / grøn omstilling og fødevarer kan konkretiseres og promoveres. Dette arbejde forankres i Regional Udvikling, IT og Sekretariat.

Bornholms Erhvervsstrategi
Udkast til politisk behandling februar 2021
Kontakt: udvikling@brk.dk

Bornholms Erhvervsstrategi

Udkast til politisk behandling
februar 2021